Европейски парламент
2024-2029

Комисия по заетост и социални въпроси
Председателят

9.4.2025

Г-н Адриан-Драгош Беня
Председател
Комисия по регионално развитие
БРЮКСЕЛ

Относно: Становище относно възможностите за опростяване на фондовете в областта на сближаването (2024/2106(INI))

Уважаеми господин Председател,

В рамките на горепосочената процедура на комисията по заетост и социални въпроси беше възложено да представи становище на Вашата комисия. На своето заседание от 21 ноември 2024 г. тя реши да представи това становище под формата на писмо.

Комисията по заетост и социални въпроси разгледа този въпрос на своето заседание от 9 април 2025 г. На същото заседание тя реши да представи на водещата комисия по регионално развитие становището, изложено по-долу.

С уважение,

Ли Андерсон

СТАНОВИЩЕ

А. като има предвид, че политиката на сближаване играе ключова роля за намаляване на социалните, териториалните и икономическите различия; като има предвид, че политиката на сближаване, европейските структурни и инвестиционни фондове, и по-специално Европейският социален фонд+ (ЕСФ+), са мощни инструменти за сближаване между държавите членки, регионите и районите, включително градските и селските райони; като има предвид, че различните програми в рамките на политиката на сближаване преследват свои специфични цели;

Б. като има предвид, че политиката на сближаване има за цел да постигне резултати по отношение на Европейския стълб на социалните права, неговия план за действие и водещите цели в областта на заетостта, обучението и борбата с бедността;

В. като има предвид, че ЕСФ+ подкрепя и допълва политиките на държавите членки и предлага добавена стойност във връзка с тях, с цел да се осигурят равни възможности, равен достъп до пазара на труда, справедливи и качествени условия на труд, социална закрила и приобщаване, с особен акцент върху качественото и приобщаващо образование и обучение, ученето през целия живот, инвестициите в децата и младите хора и достъпа до основни услуги;

Г. като има предвид, че ЕСФ+ е единственият фонд на ЕС, насочен предимно към социалните политики, и че в този смисъл той е уникален, както и високо ефективен и необходим за постигането на социално приобщаване, заедно с други програми на политиката на сближаване;

Д. като има предвид, че получаването на достъп до средства от фондовете в областта на сближаването може да се окаже непропорционално голяма тежест за бенефициерите, какъвто е по-специално случаят с малките организации; като има предвид, че опростяването на процедурите за кандидатстване може да допринесе за намаляването на тази тежест;

Е. като има предвид, че неотдавнашните кризи, през които ЕС премина, и сложната геополитическа обстановка оказват натиск върху бюджета на ЕС, който трябва да бъде преосмислен с оглед на управлението на кризи, нарастващите искания за разходване на средства и утвърждаването на нови приоритети, например конкурентоспособността и растежа на ЕС; като има предвид, че социалната сигурност играе жизненоважна роля за насърчаване на стабилността и сигурността в Европа като цяло, и като има предвид, че съответно ние трябва да инвестираме в качествени работни места, предотвратяване на младежката безработица, осигуряване на достойни и устойчиви жилища на достъпни цени и премахване на бездомничеството и бедността, по-специално детската бедност; като има предвид, че опростяването крие риск вниманието да се отклони от политиката на сближаване и нейните цели и че това следва да се избегне;

Ж. като има предвид, че фондовете в областта на сближаването в настоящия си вид бяха използвани многократно за действия в отговор на социалните последици от

кризи, например пандемията от COVID-19, агресивната война на Русия срещу Украйна и неотдавнашните природни бедствия;

1. призовава за прилагането на решителна и засилена политика на сближаване, включваща отделен ЕСФ+ и разполагаща със значително по-голяма публична подкрепа за инструментите в държавите членки, с цел да се подпомогнат хората в уязвимо положение и най-нуждаещите се лица в нашите общества, да се инвестира в хората и уменията, да се помогне на гражданите да преодолеят бедността и социалното изключване, както и да се стимулират социалните инвестиции; поради това настоява за значително увеличение на бюджета на ЕСФ+ за периода 2028 – 2034 г.;

2. настоява, че ЕСФ+ трябва да продължи да бъде основният и ключов инструмент за подпомагане на държавите членки, регионите, местните общности и хората в усилията им за укрепване на социалното измерение на Съюза и за постигане на социално-икономическо развитие, при което никой не се пренебрегва;

3. подчертава, че политиката на сближаване трябва да се справя със социалните предизвикателства като цифровизацията и последиците от изменението на климата, да допринася за тяхното преодоляване и да се адаптира към тях, като същевременно се справя и със социалните предизвикателства като нарастването на разходите за живот и сравнително по-бавното увеличение на заплатите, насърчава социалната устойчивост, намалява неравенството и закриля хората в най-уязвимо положение; настоява, че ЕСФ+ следва да стимулира дългосрочните инвестиции и растежа, като се съсредоточава върху социалното и териториалното сближаване и същевременно подкрепя структурната трансформация в целия ЕС и засилва конвергенцията между държавите членки;

4. настоява, че ЕСФ+ трябва да продължи да повишава възходящата социална конвергенция, особено за най-нуждаещите се лица, и да инвестира в човешки капитал, заетост, развитие на умения и социално приобщаване, като същевременно насърчава предприемачеството и социалните иновации, подкрепя МСП, инвестира в децата и предприема действия във връзка с цифровия и екологичния преход, демографските предизвикателства и засегнатите от кризи региони;

5. подчертава ролята на политиката на сближаване и ЕСФ+ за подпомагане на уменията и обучението, които могат да улеснят намирането на работа или преквалификацията и повишаването на квалификацията в контекста на екологичния и цифровия преход; припомня, че навременните инвестиции в преквалификацията и повишаването на квалификацията на работниците, които са изложени на риск да загубят работното си място, могат да предотвратят тяхното изпадане в бедността;

6. отново заявява, че политиката на сближаване е предназначена за хората, които най-много се нуждаят от нея, например децата и жените, живеещи в бедност, младите хора, възрастните хора и хората с увреждания, работещите бедни, бездомните хора и мигрантите;

7. подчертава, че всички проекти, финансирани по линия на политиката на

сближаване, трябва да са в пълно съответствие с Директива (ЕС) 2022/2041 относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз, така че да се осигурят достойни условия на труд и да се предотврати дъмпингът на заплатите;

8. призовава в рамките на политиката на сближаване да се предприемат конкретни мерки за защита на правата на мобилните работници, включително трансграничните и сезонните работници, като се осигурят справедливи условия на труд, социално осигуряване и защита срещу експлоатация, особено в секторите, които разчитат в огромна степен на временно наети работници и работници мигранти;

9. настоява, че разработването на проекти в рамките на фондовете в областта на сближаването не трябва да допринася за разрастването на несигурната заетост или разпространението на нестандартни форми на труд, които подкопават правата на работниците и дългосрочната сигурност на работните места;

10. подчертава решаващата роля на участниците в социалната икономика за създаването на работни места и за социалното приобщаване, особено в необлагодетелстваните региони; отбелязва, че близо 14 милиона души работят в социалната икономика и нестопанския сектор в Европа, което следва да бъде допълнително подпомогнато чрез фондовете в областта на сближаването с цел да се насърчат устойчивата заетост и социалното приобщаване; подчертава, че предприятията в рамките на социалната икономика работят в тясно сътрудничество с местните власти, което улеснява и опростява изпълнението на проектите в областта на сближаването и същевременно гарантира, че финансирането достига по ефективен начин до най-нуждаещите се от него;

11. припомня, че през 2023 г. 24,8% от децата в ЕС са живеели в условия на бедност или социално изключване или са били изложени на риск да попаднат в такива условия и че процентът на детската бедност отново се увеличава, и изразява загрижеността си, че през идните години детската бедност може да се изостри допълнително; припомня ролята на ЕСФ+, както и на други фондове в областта на сближаване, за оказването на подкрепа за Европейската гаранция за децата и борбата с детската бедност, и съответно подчертава, че полезното взаимодействие, както и значителното увеличаване на финансирането, са от първостепенно значение;

12. подчертава, че е очевидно, че прилагането на фондовете в областта на сближаването, включително ЕСФ+, често е придружено от ненужна административна тежест и сложни или неефективни правила, и поради това призовава Комисията да прецени дали е възможно достъпът до процедурите за кандидатстване да се улесни;

13. предупреждава, че евентуалното опростяване на фондовете в областта на сближаването не трябва да води до отклоняване на вниманието от политиката на сближаване и нейните цели; във връзка с това подчертава, че ЕСФ+ е единственият фонд на ЕС, насочен предимно към социалните политики, и че в този смисъл той е уникален, както и високо ефективен и необходим за

постигането на социално приобщаване; изтъква, че в твърде много случаи преразглеждането на целите и управлението на политиката на сближаване може също така да доведе до усложнения и несигурност за бенефициерите;

14. отново заявява, че политиката на сближаване е дългосрочна, устойчива инвестиционна политика, тясно свързана с прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права и неговия план за действие; следователно се противопоставя на всички тенденции за преобразуване на политиката на сближаване във „всеобхватна“ политика;

15. припомня, че опростяването не трябва да подкопава принципите на добра администрация, възлагане на обществени поръчки и финансов контрол и същевременно трябва да гарантира, че предварителните условия в социалната сфера и принципите на правовата държава се спазват;

16. поддържа становището, че решителната политика на сближаване, която се основава на принципа на ефективно партньорство и е съобразена с нуждите и предизвикателствата във всеки регион, продължава да бъде най-добрият инструмент за намаляване на регионалните различия и за подпомагане на възходящата икономическа и социална конвергенция; припомня, че регионите трябва да запазят централната си роля, за да се гарантира, че чрез системата на многостепенно управление планирането на програмите продължава да се извършва в непосредствена близост с териториите и хората; поради това отново подчертава необходимостта да се осигури, че средствата по линия на политиката на сближаване се разпределят предимно за изпълнението на регионални програми, които се изготвят, изпълняват и управляват пряко от регионите;

17. подкрепя съобразения с местните условия и ориентиран към хората подход към политиката на сближаване, който гарантира, че финансирането в подкрепа на заетостта и социалното приобщаване ефективно достига до регионите и общностите, които най-много се нуждаят от него; подчертава значението на интегрираните териториални инвестиции и воденото от общностите местно развитие за преодоляване на различията между различните територии по отношение на заетостта;

18. отбелязва съществените различия между отделните региони на ЕС по отношение на цифровата свързаност, уменията в областта на информационните технологии, административния капацитет и наличните ресурси; призовава да се постигне напредък в цифровия преход и подчертава, че опростяването на процедурите за кандидатстване и достъпа до фондовете в областта на сближаването би било от особена полза за по-слабо развитите региони и би осигурило по-ефективно използване на средствата;

19. призовава Комисията и държавите членки да осигурят, че социалните партньори и организациите на гражданското общество участват в етапите на проектиране, изпълнение, мониторинг и оценка на фондовете в областта на сближаването, както и че в тази връзка им се предоставя информация и че с тях се провеждат консултации;

20. подчертава, че местните общности са преки бенефициери в рамките на

политиката на сближаване и че прякото участие на регионалните и местните заинтересовани страни във формирането на тази политика е задължително условие;

21. подчертава, че е важно да се запазят принципите на споделено управление и на наличие на ясни цели и тематична насоченост, както и че по-голямата част от средствата от фонда следва да се изразходва възможно най-близо до хората, които го използват, в тясно сътрудничество с местните и регионалните власти и организации;

22. подчертава, че политиката на сближаване трябва да продължи да бъде дългосрочна политика, основана на целите, определени в членове 174 и 175 от ДФЕС; изразява загриженост във връзка с факта, че политиката на сближаване на Съюза, включително както е предвидена в ЕСФ+, често се използва като инструмент за реагиране при извънредни ситуации, и подчертава, че този подход представлява риск за дългосрочните стратегически и инвестиционни цели на политиката на сближаване, както и риск политиката на сближаване да не подпомогне в достатъчна степен хората, за които тя е предназначена;

23. подчертава, че създаването на работни места и социалното приобщаване трябва да продължат да бъдат приоритет, така че всички региони, особено регионите в преход, да могат да се възползват от възможностите, предлагани от фондовете в областта на сближаването;

24. призовава Комисията да защити бюджета на политиката на сближаване, така че тя да може да преследва своите основни цели и да помага на основните си бенефициери, и да предложи инструмент за осигуряване на финансов резерв, който дава възможност на ЕС да реагира бързо и гъвкаво на социални извънредни ситуации и кризисни ситуации, като допълва ЕСФ+ и другите фондове в областта на сближаването, и който се основава на успеха на Европейския инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) или е под формата на схема на ЕС за презастраховане срещу безработица или се основава на фонд „Солидарност“ на ЕС, като този инструмент следва да бъде предназначен да бъде мобилизиран за отстраняване на щети, причинени от природни бедствия, по-специално от бедствия, произтичащи от изменението на климата, или от извънредни ситуации в областта на общественото здраве; съответно призовава Комисията да осигури достатъчно финансиране за него с оглед на нарасналите рискове в тези области;

25. призовава правилата, уреждащи политиката на сближаване, да допускат отпускането на публични средства единствено за работодателите, които зачитат правата на работниците и приложимите правила относно условията на труд; призовава освен това в правилата за обществените поръчки и концесиите да се заложат по-ефективни предварителни условия в социалната сфера.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА ПО СТАНОВИЩЕ

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът по становище декларира, че не е получена никаква информация от субекти или лица, които следва да бъдат посочени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.